

Europaudvalget og Udenrigsudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere
Dato: 29. november 2010

Grønbog om fremtidens udviklingspolitik i EU

Sammenfatning

EU-Kommissionen har udsendt en grøn bog, som skal sætte gang i debatten om, hvordan EU's udviklingspolitik bedst kan understøtte udviklingslandenes indsats i forhold til at opfylde FN's såkaldte millenniumudviklingsmål.

Kommissionen fremlægger grønbogen for EU-landenes regeringer på det kommende rådsmøde for udenrigsanliggender den 9. december 2010. EU-landene forventes her at have en meningsudveksling om de bredder linjer i Kommissionens udspil samt om det videre forløb – herunder hvordan landene indgår mest hensigtsmæssigt i processen

FN's udviklingsmål

EU-Kommissionen har udsendt en grøn bog, som skal sætte gang i debatten om, hvordan EU's udviklingspolitik bedst kan understøtte udviklingslandenes indsats i forhold til at opfylde FN's såkaldte millenniumudviklingsmål¹.

¹ Kom (2010) 629 af 10. november 2010.

Millenniumudviklingsmålene, der blev vedtaget på FN's Generalforsamling i 2000, fastlægger otte hovedmålsætninger, som bl.a. skal være med til at nedbringe fattigdom og sult i verden inden år 2015.

FN bekræftede disse mål på det seneste møde i Generalforsamlingen, som fandt sted den 20.-22. september 2010. Her understregede man behovet for at holde løfterne fra 2000, og at der trods tilbageslag forårsaget af bl.a. finanskrisen var gjort bemærkelsesværdige fremskridt vedrørende bl.a. fattigdomsbekæmpelse i flere lande.

FN's millenniumudviklingsmål vedtaget i september 2000

1. nedbringe fattigdommen og sulten i verden
2. sikre grundskoleundervisning til alle
3. fremme kønnenes ligestilling
4. nedbringe børnedødeligheden
5. forbedre mødresundhed
6. bekæmpe hiv/aids og andre sygdomme
7. sikre et bæredygtigt miljø
8. deltage i et globalt partnerskab for udvikling.

Kommissionen fremlægger grønbogen for EU-landenes regeringer på det kommende rådsmøde for udenrigsanliggender den 9. december 2010.

EU-landene forventes her at have en meningsudveksling om de bredder linjer i Kommissionens udspil samt om det videre forløb – herunder hvordan landene indgår mest hensigtsmæssigt i processen.

Der er mulighed for at sende høringssvar til Kommissionen frem til den 17. januar 2011, hvor lande, organisationer og privatpersoner kan fremsende svar på en række spørgsmål, som Kommissionen rejser i grønbogen.

EU's udviklingspolitik

I løbet af de seneste ti år har EU øget sin udviklingsbistand betydeligt. Siden år 2000 har EU og medlemsstaterne ifølge Kommissionen fordoblet den offentlige udviklingsbistand og forbedret bistandseffektiviteten.

I 2010 vedtog EU-landene det fælles mål, at man inden år 2015, skulle afsætte 0,7 pct. af BNI til offentlig udviklingsbistand.

Bistand gør det dog ifølge Kommissionen ikke alene, hvis man skal nå millenniumudviklingsmålene. Bistand skal også tjene som katalysator for, at udviklingslandene selv kan skabe økonomisk vækst. Ifølge Kommissionen vil en stigning på bare 1 pct. i udviklingslandenes BNI være langt mere effektiv i forhold til at nedbringe fattigdom end en stigning i bistanden til disse lande. Ifølge Kommissionen anerkender EU i dag, at det er udviklingslandene selv, som bærer det primære ansvar for at fastlægge deres egne udviklingsstrategier. EU har derfor i stigende omfang tilpasset sin strategi fra at bygge på et donor-modtager-forhold til at være orienteret mod partnerskaber, som bygger på politisk dialog, hvor resultaterne er knyttet til specifikke samarbejdsprogrammer eller – instrumenter.

Kommissionen understreger dog, at opfyldelsen af FN's udviklingsmål fortsat er EU's altoverskyggende prioritet, og at det vil være den europæiske konsensus om udvikling, der fastlægger de grundlæggende principper for den videre indsats².

Med dette mål for øje opstiller Kommissionen i grønbogen fire hovedudfordringer, som EU og medlemsstaterne sammen skal forsøge at finde svar på:

- I. Hvordan får EU en effektiv udviklingspolitik?
- II. Hvordan opnår man øget inklusiv vækst i udviklingslandene, som kan nedbringe fattigdom?
- III. Hvordan kan man gøre bæredygtig udvikling til en drivkraft for fremskridt i forhold til at realisere udviklingsmålene?
- IV. Hvordan opnår man bæredygtige resultater på landbrugsområdet og inden for fødevarer sikkerhed?

² Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet undertegnede den 20. december 2005 en erklæring om EU's udviklingspolitik, den såkaldte "europæiske konsensus". I erklæringen opstilles en række mål og principper om bekæmpelse af verdens fattigdom på basis af en bæredygtig udvikling med henblik på at realisere FN's millenniumsmålsætninger på udviklingsområdet.

I. En effektiv udviklingspolitik?

Det er et centralt mål for Kommissionen, at gøre EU's udviklingspolitik mere effektiv i forhold til at nå FN's udviklingsmål. Udviklingspolitikkenes gennemslagskraft er dog afhængig af mange forskellige faktorer.

En af de vigtigste er, hvilke **finansielle midler** der er til rådighed.

Her er der ifølge Kommissionen et betydeligt finansieringsbehov, som langt overgår de offentlige midler, der er til rådighed i dag. Samtidig er bistandsbudgetterne under pres i de fleste lande pga. den aktuelle økonomiske og finansielle krise.

Man bør derfor ifølge Kommissionen overveje, om man kan finde innovative finansieringskilder. Kommissionen nævner selv et forslag fra Europa-Parlamentet om at indføre en **afgift på finansielle transaktioner**, som kan bidrage til finansiering af udviklingssamarbejdet.

Derudover mener Kommissionen, at EU og medlemsstaterne bør stille en række "effektivitetskrav" til deres programmer, projekter og støtte.

F.eks. at **EU-bistand skal skabe merværdi** i forhold til national bistand. EU-midler skal investeres i projekter, som mobiliserer yderligere midler og skaber vækst i udviklingslandene - f.eks. private midler eller indenlandske budgetmidler.

Kommissionen foreslår desuden, at der **stilles krav om** en forudgående koordinering på EU-plan forud for godkendelsen af konkrete programmer.

Endelig skal EU og medlemsstaterne ifølge Kommissionen **fremme god og effektiv regeringsførelse** i udviklingslandene, hvis bistandsprogrammerne skal fungere optimalt. Demokratisk regeringsførelse, bekæmpelse af korruption, respekt for menneskerettigheder, overholdelse af retsstatsprincippet og nødvendigheden af stats- og institutionsopbygning er nogle af grundpillerne i EU's samarbejdsstrategier med udviklingslandene.

II. Hvordan fremmer man inklusiv vækst?

EU's udviklingspolitik skal ifølge Kommissionen fremme inklusiv og bæredygtig vækst i udviklingslandene, idet det kan have betydelig positiv effekt på nedbringelse af fattigdom.

Kommissionen nævner i grønbogen følgende vigtige faktorer, som kan bidrage til at skabe et sådant væksthæmmende miljø:

- makroøkonomisk stabilitet
- god regeringsførelse
- sikkerhed

- respekt for menneskerettighederne
- erhvervsvenlig regulering, der kan skabe produktiv og ordentlig beskæftigelse
- veluddannet, sund og kreativ befolkning
- bæredygtig udnyttelse af knappe ressourcer
- økonomisk infrastruktur
- centrale arbejdsstandarder
- effektiv og fordelagtig deltagelse i international handel

Kommissionen foreslår, at EU og medlemslandene overvejer at **vedtage nye fælles strategier** for inklusiv vækst, som bl.a. fremmer:

- produktive og bæredygtige investeringer i de fattigste udviklingslande
- adgang til kapital og lån på lempelige vilkår for især små og mellemstore virksomheder
- retlige og reguleringsmæssige rammer, som gør det lettere og billigere at oprette og drive en virksomhed
- innovation: videnskabeligt og teknologisk samarbejde og kapacitetsopbygning samt investering i viden, innovation og nye teknologier
- anstændigt arbejde og social beskyttelse med fokus på bekæmpelse af ulighed og investering i menneskelig kapital

De fælles strategier udvikles i **partnerskaber** med enkelte udviklingslande eller regionale grupper af udviklingslande, hvor man inddrager interessenter fra den private sektor, fonde, universiteter og interesseorganisationer.

Endelig finder Kommissionen, at **øget regional økonomisk integration og handel** er en afgørende faktor, hvis man vil fremme vækst og udvikling i udviklingslandene. En vigtig forudsætning for øget integration i verdensøkonomien er ifølge Kommissionen en gradvis liberalisering af landenes handel med varer og tjenesteydelser.

III. Bæredygtig udvikling drivkraft for udviklingsmål

Ifølge Kommissionen vil øget global vækst stille EU og medlemsstater over for nogle betydelige udfordringer med hensyn til miljømæssig bæredygtighed og i forhold til afbødning af klimaændringerne i verden.

Dette gælder også i udviklingslandene, hvor den økonomiske vækst også vil skulle foregå på et bæredygtigt grundlag.

På FN's klimatopmøde i København blev der derfor afsat 7,2 mia. euro til den såkaldte "hurtige opstartsfinansiering", ligesom de udviklede lande besluttede, at der skulle rejses 100 mia. dollar om året, som kan være med til at hjælpe

udviklingslandene med at håndtere klimaændringer og støtte overgangen til en kulstoffattig udvikling.

Disse klima- og udviklingsmidler bør ifølge Kommissionen have fokus på at styrke evnen i alle dele af samfundet til at tiltrække investeringer i kulstoffattige teknologier og bæredygtig arealudnyttelse.

En af de allervigtigste udfordringer i forhold til at opfylde FN's millenniumudviklingsmål er ifølge Kommissionen almindelig **adgang til bæredygtig energi** i udviklingslandene. Der er behov for sikre leverancer af energi til stabile priser – navnlig elektricitet er afgørende for udryddelsen af fattigdom og af vital betydning for sundhed, uddannelse, landbrug og økonomisk udvikling. Det kræver ifølge Kommissionen innovative svar. Klimamidlerne bør derfor bl.a. bruges til at fremme investeringer i vedvarende energi og elektricitet i udviklingslandene, hvilket kan nedbringe deres afhængighed af og sårbarhed over for de svingende oliepriser.

Endelig foreslår Kommissionen, at EU og udviklingslandene inden for eksisterende partnerskaber opstiller konkrete programmer, som kan tilvejebringe bæredygtig energi til borgerne. Med disse programmer kan EU og udviklingslandene sammen med energiindustrien og EU-finansieringsinstitutter iværksætte fælles tiltag, som indebærer reformer i lavindkomstlande med hensyn til investeringsbeskyttelse, beskatning og regionalt samarbejde.

IV Landbrug og fødevarer sikkerhed

Endelig er fødevarer sikkerhed fortsat en af de største udfordringer i mange udviklingslande. Kommissionen anslår, at verdens landbrugsproduktion skal øges med 70 pct. for at ernære verdens befolkning, som forventes at stige til ca. 9. mia. i 2050.

Ifølge Kommissionen går udvikling og fødevarer sikkerhed hånd i hånd. Investeringer og reformer i landbruget har et stort potentiale i forhold til at stimulere en indkomstforøgelse i udviklingslandene og dermed nedbringe fattigdom.

Kommissionen foreslår på den baggrund, at EU og medlemslandene sætter fokus på, hvordan man bedst kan fremme et rummeligt, intensiveret, bæredygtigt og økologisk effektivt landbrug og fiskeri i udviklingslandene.

Med venlig hilsen

Morten Knudsen
(3695)